

15.11.2012

Kuluttajaliitto esittää: Ryhmäkannelainsäädäntöä uudistettava pikaisesti vastaamaan nykypäivän tarpeita

Kuluttajaliitto on jättänyt oikeusministerille aloitteen ryhmäkannelainsäädännön uudistamisesta siten, että kanneoikeus laajennetaan kuluttaja-asiamiehen lisäksi koskemaan yksittäisiä kansalaisia sekä järjestöjä.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry on esittänyt oikeusministeri Anna-Maja Henrikssonille, että ryhmäkannelainsäädäntöä uudistettaisiin siten, että kanneoikeus laajennetaan kuluttaja-asiamiehen lisäksi koskemaan yksittäisiä kansalaisia sekä järjestöjä, joiden tehtävänä on asianosaisten/ympäristön ja kuluttajien etujen ja oikeuksien valvominen. Ryhmäkanteen soveltamisalan tulisi olla laaja käsittäen kuluttaja-asioiden lisäksi ainakin ympäristön pilaantumista koskevat kiistat.

Monet ympäristöasiat ovat verrannollisia perinteisiin kuluttaja-asioihin ja kansalaisten onkin ollut vaikea ymmärtää mikä on kuluttaja-asia ja mikä ympäristöasia. Tästä ovat esimerkkeinä muun muassa monet ympäristön pilaantumistapaukset, joissa yksityisten ihmisten mökki- tai kotirannat ovat saastuneet ympäristövahinkojen seurauksena. Viimeisempänä esimerkkinä ovat Talvivaaran päästöt.

Tänä päivänä ajankohtaisia kuluttajaongelmia, joihin ryhmäkanteen voisi soveltua, ovat esimerkiksi valmistaloja koskevat rakennusriidat, teleoperaattoreiden ja sähköyhtiöiden sopimusehtokiistat, sähkö- ja vesikatkojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisasiat, joukkoliikennevälineiden myöhästelyt ja muun muassa lentoyhtiöiden kieltäytyminen maksamasta korvauksia tuhkapilviongelman takia lentokentälle jääneille matkustajille, parkkiyhtiöiden epämääräiset ”sakotukset”, pikavippien kohtuuttomat kustannukset sekä lukuisten elektroniikkalaitteiden tyyppiviat.

Ryhmäkanteen nostaminen tuli mahdolliseksi kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisissä riidoissa 1. lokakuuta 2007 alkaen. Poiketen muiden pohjoismaiden mallista Suomessa ryhmäkanteen voi nostaa ai-noastaan kuluttaja-asiamies toimivaltansa puitteissa. On muistettava, että ryhmäkanteella ei muuteta lakien aineellisoikeudellista sisältöä vaan kysymyksessä on menettelytapa, jolla turvataan vahinkoa kärsineille kustannustehokkaasti lain mukainen korvaus.

Vaikka jo vuonna 2007 ryhmäkanteen säätämiseksi oli voimakas tarve, ei Suomessa ole ajettu vielä yhtään ryhmäkannetta. Keskeisenä syynä tähän on jo edellä mainittu ryhmäkanteen rajaaminen vain kuluttaja-asioihin sekä se, että kanteen voi nostaa vain kuluttaja-asiamies.

Markkinat voivat toimia vain jos yritykset noudattavat pelisääntöjä ja rikkomukset käsitellään tehokkaasti. Lakia rikkovat yritykset, jotka eivät joudu vastuuseen, saavat epäoikeutettua kilpailuetua rehellisesti toimiviin yrityksiin nähden. Ryhmäkanteen ei ole vain kuluttajien oikeusturvan kannalta välttämätön vaan se turvaa myös rehellisten elinkeinonharjoittajien asemaa markkinoilla.